

De Dillenburgh Leidschendam

Heren 5 architecten

In het noorden van Leidschendam ligt de Prinsenhof. Deze groots opgezette naoorlogse wijk past volledig binnen het beeld van de typische flatbouw in de jaren vijftig en zestig: ruim opgezet in het groen en bedacht binnen een totalitair idee met winkels, een school en een kerk. De laatste jaren is het gebied echter sterk verouderd en vergrijsd en zijn levensbehoeften en woningeisen veranderd. Woningcorporatie Vidomes en de gemeente Leidschendam besloten tot een grondige renovatie op wijkniveau, waarbij zowel de openbare ruimte als de flats een forse kwaliteitsimpuls krijgen. Door Heren 5 is één flat getransformeerd en uitgebreid met woningen en een multifunctionele ruimte.

Auteur Erik Moedersheim **Fotograaf Kees Hummel**

De renovatie en de uitbreiding van de flat begon voor Heren 5 met een complexe stedenbouwkundige inpassing. Het additief aan programma binnen de geringe beschikbare ruimte zorgde uiteindelijk voor de keuze tot het toevoegen van twee bouwdeelen: een nieuwe toren en een laagbouw gekoppeld met een tussenzone. Het bureau stond vervolgens voor de uitdaging om samenhang te creëren tussen deze verschillende gebouwen en ontwikkelde hiervoor een consequent uitgevoerd vorm- en materiaalconcept van horizontale lijnen. Binnen dit concept gaan met name de toren en de galerijflat een bijzondere relatie met elkaar aan. Door de toren over de bestaande galerijflat heen te laten kragen en de belijning van de galerijen door te zetten met natuurstenen banden in de gevel, is het totaal een sterk samenhangend geheel geworden. In deze toren bevinden zich naast normale flats en seniorenwoningen ook woonzorgappartementen. Het andere nieuwe bouwdeel speelt een sleutelrol in de connectie met het maaiveld. In de plint bevindt zich het wijkcentrum en is er ruimte voor andere maatschappelijke functies. Boven deze plint bevinden zich nog drie woonlagen, die voorzien in levendigheid op straat. De toepassing van verschillende soorten metselwerk zorgt ook hier voor de horizontale belijning. Het ontwerp toont hiermee vooral haar

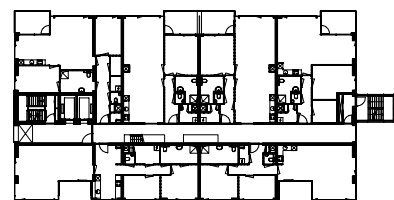
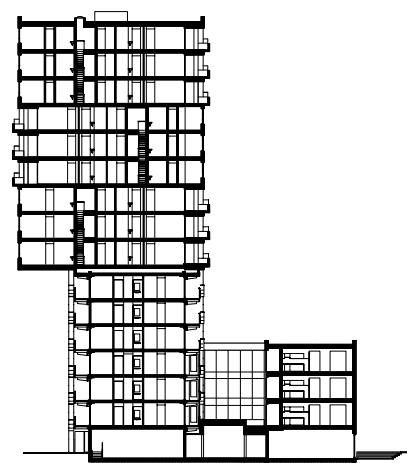
sensibiliteit voor schaal en eigenheid; de verschillende onderdelen zijn onmiskenbaar als familie ontworpen maar hebben tevens ieder een eigen identiteit.

De bestaande galerijflat onderging een bijzonder drastische transformatie. De originele appartementen zijn opgebouwd uit twee beuken; een brede beuk met twee slaapkamers en de keuken, en een smalle beuk met de woonkamer en een derde slaapkamer. Bezien vanuit de huidige woonwensen en veranderde gezinssamenstellingen besloot Heren 5 dit concept om te draaien. Dat heeft geresulteerd in een grotere en brede woonruimte met aansluiting op de keuken en de

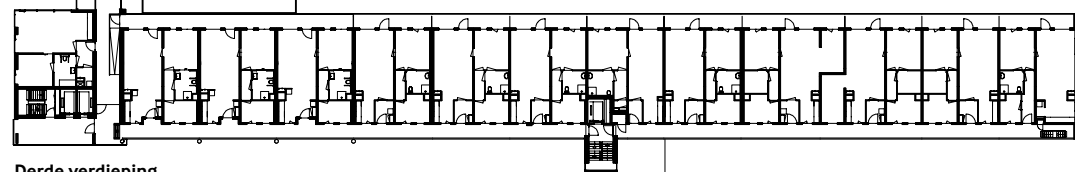
.....
Binnen dit concept gaan met name de toren en de galerijflat een bijzondere relatie met elkaar aan
.....

eetkamer, en twee ruime slaapkamers in de smalle beuk van het appartement. De bewoners hebben in dit traject geparticipeerd, wat onder meer heeft geleid tot verschillende plattegrondonopties.

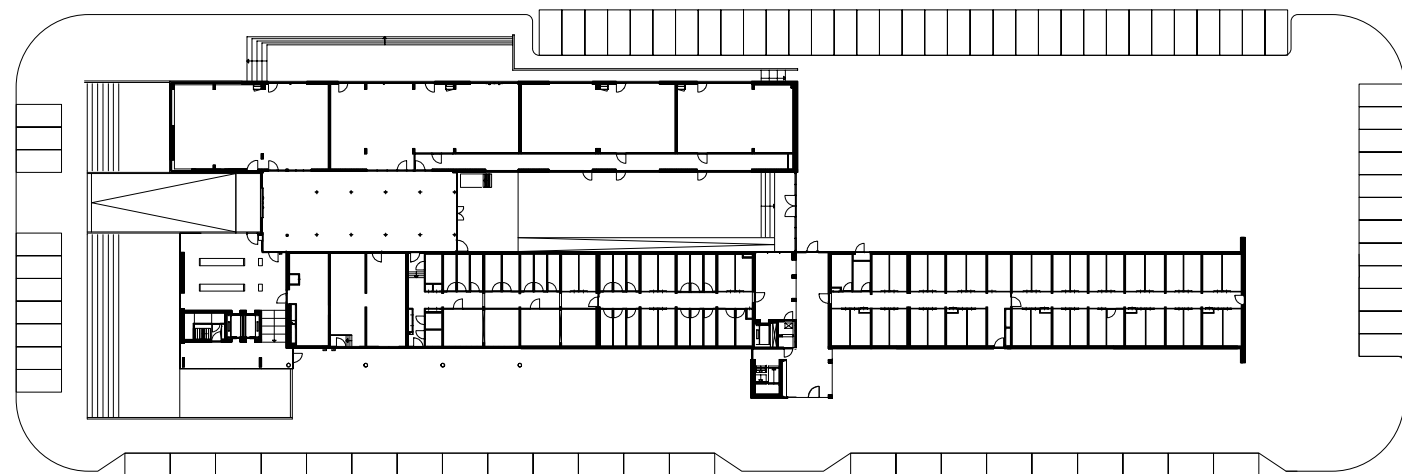
Verder is aan de buitenzijde een nieuwe houten gevel geplaatst, zijn de bestaande galerijen verbreed en verhoogd, en zijn er nieuwe glazen balustrades geplaatst. Bovendien zijn alle vloeren en wanden geïsoleerd volgens de huidige

Woningplattegronden in de toren

Derde verdieping

Begane grond

In de plint van het nieuwe horizontale bouwdeel bevindt zich het wijkcentrum en is er ruimte voor andere maatschappelijke functies.

maatstaven en is er een installatie ten behoeve van warmte-
koudeopslag geïntegreerd.

Voor het realiseren van deze aanpassingen en uitbreidingen,
is het bestaande complex tot het casco gestript en voor een
derde gesloopt ten behoeve van de torenconstructie. Op dit
punt dient zich dan ook het vraagstuk aan over de vanzelf-
sprekendheid van transformatie boven nieuwbouw. Mede
gezien het feit dat de bestaande bergingen in de plint niet
konden worden herbestemd tot woningen, rijst de vraag wat
het nut is geweest van het behoud van de bestaande flat-

**Heren 5 heeft het complex in combinatie met
de uitbreidingen weten te transformeren tot een
bijzonder gelaagd en samenhangend geheel**

constructie en haar intrinsieke eigenschappen. Het antwoord
hierop schuilt waarschijnlijk in de complexiteit en de dyna-
mie die hoort bij dergelijke revitaliseringsprocessen en
verliest wellicht ook aan relevantie al kijkende naar het eind-
resultaat.

Heren 5 heeft het het complex in combinatie met de uitbrei-
dingen weten te transformeren tot een bijzonder gelaagd en
samenhangend geheel met het wooncomfort van deze tijd.
Met veel gevoel voor vorm, schaal en detail voegt het gebou-
wenensemble een krachtige verbijzondering toe aan de wijk.

Opdrachtgever Vidomes, Leidschendam

Ontwerp Heren 5 architecten, Amsterdam

Projectteam Ed. Bijman, Rodger van Leeuwen, Bas Liesker,
Dirk van Gestel, Alissa Labeur, Bernadette van den Tillaart

Adviseur constructie SmitWesterman, Gouda

Adviseur installaties Uticon, Eindhoven

Adviseur akoestiek w/E Adviseurs, Utrecht

Aannemer Bokx-Koudijs, Schiedam

Bruto vloeroppervlakte 17600 m²

Netto vloeroppervlakte 16700 m²

Bruto inhoud 65000 m³

Netto inhoud 61700 m³

Programma 71 levensloopbestendige appartementen (renovatie),
69 levensloopbestendige appartementen en zorgwoningen (nieuw-
bouw) en 655 m² zorgvoorzieningen

Voorlopig ontwerp 2006

Definitief ontwerp 2007

Aanvang bouw 2009

Oplevering eind 2010

De Dillenburgh Naamsverandering

Bij woningcorporatie Vidomes stond
de betreffende galerijflat al jaren
bekend als complex 10. Heren 5
bedacht nog vóór er een pennens-
streek op papier stond, een chique
nieuwe naam voor het project. De
Dillenburgh (vernoemd naar de naast-
gelegen singel) geeft het project
status en diende bovendien als een
serius en poëtisch leidmotief voor
opdrachtgever en architect, om ont-
werpkeuzen vanuit de vooraf gestelde
ambitie gedurende het proces te kun-
nen blijven motiveren en bewaken.

De flat voor de transformatie
Fotograaf Heren 5 architecten